

zondag 16 februari 2020

Kees Kooman - Nieuw boeren: Je leent het land van je kinderen

Kees Kooman is onderzoeksjournalist en schrijver. Hij schreef verschillende boeken over de landbouw. Zo verscheen in 2015 *Boerenbloed - Melkquota, megastallen en het verdwenen platteland*. Daarin stelt hij vast wat de gevolgen zijn van het besluit de melkquota los te laten, zowel voor de boeren als voor het landschap, en voorspelt hij de crisis waar de veeteelt nu in verkeert. Van de achterflap van dat boek:

"Journalist Kees Kooman, inwoner van Ee, zag de afgelopen jaren het landschap om hem heen veranderen en de megastallen verrijzen. Hij gaat op onderzoek uit. Hij praat met wetenschappers, politici en milieubeweging over de kansen, de bedreigingen en zelfs de gevaren voor de melkveehouderij. Maar Kooman praat vooral met de boeren zelf. Kiezen zij voor grootschaligheid of juist niet, wat zijn hun dromen en ambities? Zij spelen de hoofdrol in dit nostalgisch stemmende én verontrustende boek over het kantelpunt waarop 'Nederland Boerenland' zich bevindt."

Nieuw Boeren

Opnieuw gaat Kees Kooman in gesprek met boeren. Hij bezoekt tien boeren die het roer helemaal omgegooid hebben. Zij gaan op een andere manier boeren. De titel luidt nadrukkelijk *Nieuw boeren* en niet *Nieuwe boeren*. De boeren die hij spreekt, komen allemaal uit oude boerenfamilies. En in elk van de tien gesprekken komen ook de vorige generaties aan bod.

Het beeld dat uit deze portretten naar voren komt, is niet dat van dromers zonder realiteitszin. Stuk voor stuk gaat het om ondernemers die overtuigd zijn van het feit dat het roer om moet en dat doen op een manier die zowel de natuur spaart, als hen een goed inkomen verschaft. De verhalen zijn heel divers. Soms verrassend en soms eigenlijk heel vanzelfsprekend.

Tradities

In enkele van de verhalen wordt duidelijk dat de voorouders altijd een klein gemengd bedrijf hebben gehad. Vaak vertelt de grootvader daar zelf nog over. De vader vertelt over de schaalvergroting, de investeringen, de regelgeving en de macht van de banken en de tussenhandel. Het mee moeten doen met de groei en er steeds minder aan verdienen. De zoon ziet dat het anders moet en keert terug naar het model van zijn grootvader. Door manieren te vinden om zelf direct te leveren aan de consument en dus de tussenhandel uit te schakelen, zijn de verdiensten goed. En door er voor te zorgen dat het inkomen niet meer afhankelijk is van één product, kunnen tegenvallers gemakkelijk opgevangen worden. En de natuur? Die vaart er, tot genoegen van de boer, wel bij.

Anderen breken met de traditie door zich te richten op een nieuw product, maar ook zij gaan uit van de consument en leveren hun product zelf aan afnemers. Voorbeelden daarvan zijn een bloeiend bedrijf dat theeplanten en zaad voor de theeplanten over de hele wereld levert. En binnenkort ook zelf thee gaat verkopen. Of de boer uit Zeeland die zich gespecialiseerd heeft in zilte groenten die hij levert aan restaurants, maar die hij ook veredelt en vermeedert.

Eveneens onderweg naar vroeger is een groep boeren op Schiermonnikoog. Ze keren terug naar kleinschalig boeren en een traditioneel werkende coöperatie. En op Landgoed Twickel wordt de boer bijgestaan door de rentmeester van het landgoed, die ook zijn verhaal doet. Een andere manier van grondbewerking, kleinschaliger gebruik en kringlooplandbouw houden het fraaie landschap in stand, zorgen voor biodiversiteit en leveren de boer voldoende op om van te leven.

Wat ging er fout?

Door de verhalen van deze tien boeren op te tekenen laat Kooman zien wat er na de Tweede Wereldoorlog allemaal fout is gegaan op het platteland. En geeft hij voorbeelden van hoe het anders kan. Met een goed inkomen en aandacht voor de natuur. Maar nog steeds, geven de kinderen van de laatste generatie aan, wordt er op de landbouwschool het achterhaalde mantra van de schaalvergroting geleerd en wordt er aan kringloop landbouw, zonder kunstmest en met een andere grondbewerking geen aandacht besteed.

Ondertitel

De ondertitel van het boek is een citaat uit een interview met een van de boeren: *Je leent het land van je kinderen*. Opvallend is, dat terwijl op dit moment veel kinderen het niet meer zien zitten hun ouders op te volgen op de boerderij, dat bij het Nieuwe boeren heel anders ligt. Leven met de natuur, een goed inkomen en zelfstandigheid, dat is een aantrekkelijk perspectief. Inspirerende en hoopgevende verhalen in deze tijden van crisis.

Kees Kooman - Nieuw Boeren: je leent het land van je kinderen. Gorredijk, Noordboek, 2019. Pb., 272 pg., foto's. ISBN:978-90-5615-550-6 of 978-90-5615-502-5.

©Jannie Trouwborst, februari 2020.

Over mij

Mijn passie voor de Nederlandse literatuur deel ik graag. Verder wandel en fotografeer ik en bezoek ik af en toe een museum, toneelvoorstelling of film. Via Mijn profiel kun je mijn 3 overige blogs vinden. Reacties zijn zeer welkom!:-